

Vodene kozice (varičele)

U našem geografskom prostoru u svim mjesecima ima vodenih kozica. Radi se o virusnoj bolesti koja se širi najčešće kontaktom, od osobe do osobe, a rjeđe se može prenijeti i zrakom. To je vrlo zarazna bolest djece, no oboljeti mogu i odrasli. Odrasle osobe s vodenim kozicama su ozbiljni bolesnici, a oboljele trudnice pak zahtijevaju intenzivni liječnički nadzor. Djeca do 14. godine života su u 90 % slučajeva došla u kontakt s virusom vodenih kozica. Inkubacija je vremenski razmak od prvog kontakta s bolesnikom pa do izbijanja bolesti. Taj period traje 14 do 15 dana. Nakon toga se dijete dva dana osjeća slabo, ima povišenu temperaturu, mučninu ili povraća, a potom se javlja osip koji traje do 8 dana. Dijete počinje biti zarazno dva dana prije izbijanja osipa, a faza zaraznosti tj. opasnosti za drugu djecu je pet dana nakon izbijanja zadnjeg svježeg mjehurića.

Bolest se manifestira u obliku crvenih mrljica koje u roku od par sati prelaze u prozirne mjehuriće po koži i sluznicama i koji su promjera dva do tri milimetra. Najčešće je zahvaćena koža. No mjehurići se mogu javiti i na sluznici usta, oka, na sluznici spolnih organa, ali i na sluznicama unutarnjih organa. U mjehurićima se nalazi bistra tekućina koja se nakon dva dana zamuti. Nakon toga mjehurići spontano pucaju. Mjehurići su popraćeni svrbežom kojega nastojimo suzbiti. Mjehurići se najprije javljaju na licu i na predjelu obraslom kosom iza uha i na vratu. Mjehurići se javljaju postupno, kako jedni dozrijevaju i pucaju i pretvaraju se u krastu, tako nastaju novi. Radi svrbeža dijete se češka i time povređuje mjehurić koji se pretvara u krastu iza koje može ostati ožiljak. Ukoliko mjehurić ima mogućnost da sam, bez češkanja «dozori» i pukne, tada ne ostavlja ožiljke. Vodene kozice nisu banalna bolest. One mogu imati i svoje komplikacije od kojih su neke vrlo ozbiljne.

1. Može nastati upala kože ukoliko se dijete češka nečistim prstićima. Na taj način može se zaraziti streptokokom ili stafilokokom. To se događa ako je dijete u lošim higijenskim uvjetima, ako ima jako povišenu temperaturu ili ako živi u izrazito vlažnom stanu.
2. Može nastupiti upala pluća, točkasto krvarenje u kožu, upala srčanog mišića, upala jetre, bubrega, gušterače ili upala zglobova.
3. Sljedeća komplikacija je upala malog mozga. Tu komplikaciju dobije jedno od 4000 oboljele djece. Dijete počinje gubiti ravnotežu, tetura, ima vrtoglavicu, drhti iako nema povišenu temperaturu. Titraju mu očne jabučice. Postoji mogućnost da se ta komplikacija dobro izliječi.
4. Najteža komplikacija vodenih kozica je upala cijeloga mozga. Tu komplikaciju dobije jedno od 35.000 oboljele djece. U tom stanju može kod bolesnika nastupiti i moždani udar. Tada bolesnik ima grčenje cijelog tijela kao kod padavice, ima poremećaje svijesti, može imati oduzetost pojedinog dijela tijela. Ta je komplikacija opasna i teško se može posve izliječiti.

Bolest je lako prepoznati i bez laboratorijskih pretraga krvi.

Dijete je potrebno izolirati kod kuće. Ono je za drugu djecu vrlo zarazno. Potrebno mu je mirovanje, te dovoljan unos tekućine. Povišenu temperaturu treba snižavati oblozima, tuširanjem u mlakoj vodi. Čepići ili sirupi se daju tek ako je temperatura preko 38.5. Nije dobro davati preparate koji sadrže acetilsalicilnu kiselinu, jer može doći do oštećenja jetre (tzv. Rey sindrom).

Protiv svrbeža treba kožu obilno premazivati tekućim puder sa anestezinom.

Kod posve male djece mogu se na ručice staviti pamučne rukavice koje onemogućuju grebanje mjehurića. Svakako treba podrezati noktiće. Ponekad se prepisuje i sirup za smirivanje svrbeža.

Ako su vodene kozice vrlo teškog oblika, sa visokom temperaturom, vrlo gustim mjehurićima i ako je opće stanje djeteta loše ili se pak radi o rizičnom djetetu, tada se može dati i sedmodnevna kura lijeka protiv virusa. To se radi u sljedećim prilikama:

1. Ako dijete ima i neku pridruženu tešku bolest, te se očekuje da će varičele biti teškoga tijeka. Terapija se tada mora dati brzo, najkasnije 24 sata od pojave mjehurića.
2. Ako je dijete rođeno kao nedonoščić, a dobilo je varičele u prvih šest tjedana života.
3. Ako je dijete novorođenčće koje je varičele dobilo između 5. i 12. dana života.
4. Ako dijete već ima komplikacije osnovne bolesti, dakle upalu mozga ili eventualno upalu pluća uzrokovanu virusom vodenih kozica.
5. Ako se dijete liječi radi teških krvnih ili bubrežnih bolesti lijekovima koji smanjuju otpornost organizma.

Dijete je zarazno tako dugo dok ima mjehuriće po koži. Do tada mora biti izolirano.

Ako je zdravo dijete bilo u kontaktu sa bolesnikom, u roku od maksimalno 72 sata od kontakta može mu se injekcijom specifičnog imunoglobulina olakšati tijek bolesti koja će se tek kasnije manifestirati. Postoji i cjepivo protiv vodenih kozica.